

واژه‌های هواشناسی

- **جو (اتمسفر Atmospher)** : به هوای اطراف زمین و مقدار فشاری که جو زمین بر هر سانتیمتر مربع در سطح متوسط دریا وارد می کند.
- **تروپوسفر**: لایه زیرین اتمسفر که ویژگی عمده آن کاهش دما متناسب با ارتفاع و حرکت‌های عمودی و افقی هواست.
- **استراتوسفر**: لایه بالای تروپوسفر که در آن دما با ارتفاع افزایش می یابد و ازن که مانع از تابش اشعه های ماورای بنفش می شود در این لایه قرار دارد.
- **مزوسفر**: به لایه بالای استراتوسفر، مزوسفر گویند و تا ارتفاع ۹۰ کیلومتری از زمین گسترش دارند. این لایه سردترین لایه اتمسفر است و در این لایه دما با ارتفاع کاهش می یابد که حتی در سطوح فوقانی آن دما به ۱۶۰- درجه نیز می رسد.
- **یونوسفر**: در این لایه بدلیل پرتوهای پر انرژی خورشید یونیزاسیون مولکولها و اتمها انجام می شود و بدلیل اینکه در این لایه دما با ارتفاع پیوسته زیاد می شود ترموسفر نیز می گویند.
- **اگزوسفر**: به لایه گذر جو به فضای کیهانی اگزوسفر گویند. که در این لایه بدلیل چگالی ناچیز هوا، ذرات و اتمها در حالت خنثی بسر می برند.
- **فشار جو** : وزن ستونی از هوا به سطح مقطع واحد را از سطح زمین تا انتهای جو را فشار گویند.
- **میلی بار** : واحد اندازه گیری تغییرات فشار
- **فشار سنج** : دستگاهی که برای اندازه گیری فشار جو بکار می رود. (فشار = Bar)
- **فشار نگار (باروگراف)** : دستگاه خودکاری است که در فاصله زمانی معین می تواند فشار جو را به طور پیوسته اندازه گیری و ثبت نماید.

- کم فشار : منطقه ای که نسبت به اطراف فشار آن کم است.
- پرفشار : منطقه ای که فشار آن نسبت به اطراف زیاد است
- QFF : فشار تبدیل شده به سطح دریا
- توده هوا : به حجم وسیعی از هوا که خصوصیات یکسان دارد را گویند.
- جبهه : محل برخورد و تلاقی ۲ توده هوا را گویند.
- جبهه سرد : جبهه ای را که به سوی هوای گرمتر در حرکت می باشد (یعنی هوای سرد جانشین هوای گرم شود).
- جبهه گرم : به طرف هوای سردتر حرکت می کند. (هوای گرم جایگزین هوای سرد می شود)
- شبنم: قطره های آب که بر اثر تراکم بخار آب هوا بر روی سطح سرد تشکیل می گردد.
- شبنم یخ زده : اگر در دمای بالای صفر درجه ابتدا شبنم تشکیل شود سپس در اثر افت دما به زیر نقطه انجماد (صفر درجه) قطرات شبنم منجمد شود شبنم یخ زده و یا ژاله بوجود می آید.
- باران ریزه : به قطرات ریز کوچکتر از ۵/۰ میلیمتر بارش از ابرهای پوششی استراتوسی می گویند.
- باران : ریزش جوی به صورت ذرات آب مایع و به شکل قطراتی با قطر بیشتر از ۵/۰ میلیمتر است.
- تگرگ : از دانه یا تکه های یخ به قطر ۵ تا ۵۰ میلیمتر (و گاهی بیشتر) تشکیل شده است. تگرگ عمدتاً از ابرهای کومولونیمبوس است.
- رعد : صدای ناشی از برخورد دو ابر
- برق : نور حاصل از تخلیه الکتریکی دو ابر
- گردباد : بر اثر جریانات صعودی در سطح زمین و چرخش حاصل از آن گردباد تولید می گردد.
- تندباد : وزش ناگهانی باد را گویند.

- مه : ابری است که در مجاورت سطح زمین تشکیل شده باشد. مه نیز مانند ابر یا در اثر نفوذ رطوبت در توده هوا و یا در اثر کاهش دمای هوا ایجاد می شود.
- رگبار باران : ریزش باران با شدت و سرعت زیاد را گویند.
- سرعت باد: مسافتی که باد در واحد زمان می پیماید که بر حسب نات (۸۵۲/۱ کیلومتر در ساعت) و یا متر در ثانیه بیان می شود.
- (Knot) KT : نات (واحد اندازه گیری سرعت باد)
- (Variable) VRB : باد متغیر
- باد آرام (CALM) : سرعت باد کمتر از ۱ نات یا ۲ کیلومتر در ساعت
- تند باد لحظه ای (GASTY) : اگر سرعت باد در فاصله زمانی کوتاه به طور قابل ملاحظه ای افزایش یابد.
- ایزو ترم : نقاطی که دارای دمای یکسان باشند توسط خطی در روی نقشه های هواشناسی به یکدیگر وصل می شود که خط ایزوترم گویند.
- ابرهای پوششی : ابرهایی که به طور یک دست آسمان را می پوشانند خورشید از پشت آنها پیداست.
- ابرهای کومه ای : ابرهای جدا از هم که به شکل گنبد یا برج های در حال افزایش (گل کلمی) می باشد.
- ابرهای پاره پاره : بعد از وقوع بارندگی یا در خلال بارندگی ابرهای با ارتفاع پایین مشاهده می گردد که بیشتر از نوع استراتوس می باشند. (فراکتواستراتوس)
- ابرهای محلی : در اثر صعود هوای گرم و مرطوب و برخورد با موانع بویژه کوهها ، ابرهای محلی تشکیل می شود.

- ابرهای جوششی : در اثر حرکات قائم و در صورت وجود رطوبت کافی ابر های جوششی یا گل کلمی تشکیل می شود.

- تراکم : بر اثر اشباع شدن حجم (توده هوا) معین از هوا بر اثر عواملی مثل سرماییش بخار آب به حد اشباع و تراکم می رسد.

- **World Weather Watch (WWW)** : مراقبت جهانی هوا

- **تشعشع زمین**: در هنگام شب تابش ورودی خورشید متوقف می شود انرژی جذب شده در طول روز توسط زمین به صورت تشعشع خروجی در شب هنگام را تشعشع زمین گویند.

- **اینورژن (وارونگی دما)** : به طور معمول دما با ارتفاع تقلیل می یابد گاهی افزایش دما با ارتفاع در لایه ای به طور عمودی دیده میشود و تغییرات دما با ارتفاع در آن از نحوه معمول معکوس شده است چنین حالتی را اینورژن گویند.

- **اثر گلخانه ای (green-house effect)**: گاز کربنیک و بخار آب جو، اشعه موج کوتاه خورشید را عبور می دهند، ولی جلوی تابش موج بلند زمین را میگیرند و در نتیجه زمین گرم میشود. این پدیده به اثر گلخانه ای موسوم است.